НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.БОГОМОЛЬЦЯ

Навчально-науковий інститут медицини

КАФЕДРА АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор закладу вищої освіти
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця
з науково-педагогічної та навчальної роботи,
доктор медичних наук, професор
Олег ВЛАСЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕДИЦИНА БОЛЮ»

Освітній рівень:	другий (магістерський)
Галузь знань:	I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Спеціальність:	I2 «Медицина»
Освітня програма:	Освітньо-професійна програма «Медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю I2 «Медицина»

2026 - 2027 навчальний рік

UB
НМУ імені О.О.Богомольця
№865/л-1 від 06.10.2026
Власенко О.М. (Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи) 06.10.2026 12:43

Робоча програма навчальної дисципліни **«Медицина Болю»** для студентів за напрямом підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності І2 «Медицина».

Розробники: співробітники кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Національного медичного університету імені О. О. Богомольця: к.м.н. доц. Ярославська С.М. (в.о. зав. кафедри), д.м.н. професор Олійник О.В., к.м.н. доц. Басманов С.М., к.м.н. доц. Мамонова М.Ю., к.м.н., ас. Середа С. О., ас. Гаврилюк О.П., ас. Ладонько О.В., ас. Литвиненко А.О., ас. Мазніченко В.А., к.м.н., ас. Чабанович Н.Б., ас. Ольферт О.Ю.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри анестезіології та інтенсивної терапії

Протокол №1 від «26» серпня 2026 року

Робочу програму схвалено на засіданні Циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін

Протокол №1 від «31» серпня 2026 року

В.о. завідувача кафедри анестезіології
та інтенсивної терапії, доцент, к.мед.н. С.М. Ярославська

Голова Циклової методичної комісії
професор, д.мед.н. О.П. Стеценко

Гарант освітньої (освітньо-професійної) програми
професор, д.мед.н. В.С. Мельник

Директор Навчально-наукового інституту
медицини, проф. д.м.н С.В. Земсков

Начальник відділу навчально-методичної роботи,
ліцензування та акредитації, PhD, доцент І.І. Кучеренко

Опис навчальної дисципліни

Повна назва дисципліни	Медицина Болю
Код дисципліни	ВК 4.1.
Кількість кредитів ЄКТС	3 Рік підготовки – 4 Семестр 7 або 8 Форма навчання - денна
Загальний обсяг годин	90 год. Лекції – 0 год Практичні – 30 год Самостійна робота – 60 год
Форма контролю	Диференційний залік

Мета, очікувані результати навчання та критерії оцінювання результатів навчання

Мета: Набуття студентом теоретичних знань у сфері лікування гострого та хронічного больового синдрому у пацієнтів різних вікових груп та оволодіння практичними навичками визначення больового синдрому і підбору терапії для його лікування - на основі компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін - пререквізитів. Що є основою для подальшого формування в процесі навчання професійних навичок лікаря.

До кожного змістовного модулю сформульовані конкретні цілі у вигляді певних дій, цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати комплексні проблеми під час професійної медичної діяльності. Здійснювати дослідницько-іиноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики, планувати та виконувати оригінальні наукові дослідження

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 7. Здатність працювати в команді.
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК 5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.
ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів.
ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК 9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.
ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.
ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Перелік програмних результатів навчання (згідно програми І2 «Медицина»)

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим

рівнем автономності.
ПРН 2.Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.
ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПРН 5.Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органі в та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікарякерівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
ПРН 7.Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря- керівника в умовах лікувальної установи.
ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН 24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з

проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.
ПРН 27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

Матриця компетентностей

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

Програмні результати навчання	ВК 4.1.
ПРН 1	+
ПРН 2	+
ПРН 3	+
ПРН 4	+
ПРН 5	+
ПРН 6	+
ПРН 7	+
ПРН 8	+
ПРН 9	+
ПРН 17	+
ПРН 18	+
ПРН 21	+
ПРН 24	+
ПРН 25	+
ПРН 27	+

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Програмні компетентності		ОК 45
ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	ЗК 1	+
	ЗК 2	+
	ЗК 3	+
	ЗК 4	+
	ЗК 5	+
	ЗК 6	+
	ЗК 7	+
	ЗК 8	+
	ЗК 9	+
	ЗК 10	+
	ЗК 11	+
	ЗК 12	+
	ЗК 13	+
	ЗК 14	+
	ЗК 15	+
ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	ФК 1	+
	ФК 2	+
	ФК 3	+
	ФК 4	+
	ФК 5	+
	ФК 6	+
	ФК 7	+
	ФК 8	+

	ФК 9	+
	ФК 10	+
	ФК 11	+
	ФК 16	+
	ФК 23	+
	ФК 24	+
	ФК 25	+

Критерії оцінювання результатів навчання.

Оцінювання навчальної діяльності студентів регламентовано Положенням про «Порядок оцінювання знань студентів під час поточного та кінцевого контролю з дисципліни в НМУ імені О.О. Богомольця» (протокол засідання Вченої ради НМУ імені О.О. Богомольця № 4 від 28.11.2023 р.).

Поточний контроль для студентів денної форми навчання складають усі бали, які вони накопичили під час всіх аудиторних занять. За кожний етап заняття і елемент поточного контролю студент отримує традиційну оцінку «5», «4», «3», «2», із яких викладач формує середню арифметичну оцінку за заняття, яка конвертується у бали згідно з шкалою (розподілу), що передбачена робочою навчальною програмою, яка була складена і затверджена до початку вивчення дисципліни. У випадку, якщо під час формування середньої арифметичної традиційної оцінки за заняття студент отримує традиційну оцінку «2», то дана оцінка конвертується у 0 балів.

Результати контролю рівня знань, кожної складової заняття, зокрема, тестів оцінюють згідно з даною шкалою:

59% та менше правильних відповідей – оцінка «2»;

60% -74% правильних відповідей - оцінка «3»;

75% -89 % правильних відповідей – оцінка «4»

90%-100% правильних відповідей – оцінка «5».

Завдання вивчення дисципліни «Медицина Болю» є:

знати:

- Анатомо- фізіологічні структури передачі болю.
- Класифікацію болю . Види болю
- Основні Шкали болю у дорослих та дітей
- Класифікацію знеболюючих препаратів
- Противозапальни нестероїдні знеболювальні і їх побічні ефекти
- Наркотичні препарати і їх побічні ефекти
- Мати поняття про ад'ютанти знеболювання та копінг терапію
- Рекомендації ВООЗ для знеболювання у дорослих та дітей
- Основні принципі лікування больового синдрому у паліативних хворих за рекомендаціями ВООЗ.
- Поняття мультимодальної анестезії

- Види наркозу та препарати для проведення наркозу
- Методи регіонарної анестезії

вміти:

Діагностувати больовий синдром

- Визначити тип и вид болю.

Оцінити ступінь інтенсивності болю за шкалами ВАШ

Вибрати препарат для знеболювання в залежності від типу болю, його інтенсивності та віку пацієнта

Враховувати побічні ефекти знеболюючих препаратів

здатен продемонструвати:

- здатен продемонструвати: знання визначення оцінки больового синдрому і практичні навички призначення та розрахування препаратів для знеболювання у пацієнтів різних вікових груп

володіти навичками:

- визначення і оцінки болю у пацієнтів різних вікових груп

самостійно вирішувати: оцінювати больовий синдром та робити вибір препаратів знеболювання, .комунікаційні та деонтологічні питання при лікуванні болю, особливо паліативних хворих

Необхідні навчальні компоненти

пререквізити:

- латинська мова та медична термінологія,
- анатомія людини,
- фізіологія,
- гістологія, цитологія та ембріологія,
- біологічна та біоорганічна хімія,
- мікробіологія, вірусологія та імунологія,
- безпека життєдіяльності, основи біоетики та біобезпеки,
- патоморфологія,
- патофізіологія,
- фармакологія, клінічна фармакологія,
- пропедевтика педіатрії,
- сестринська практика,
- радіологія,
- гігієна та екологія
-педіатрія,
- хірургія, дитяча хірургія,

- фтизіатрія,
- клінічна імунологія та алергологія,

кореквізити:

-внутрішня медицина,
-хірургія з дитячою хірургією,
-акушерство і гінекологія
-загальна практика (сімейна медицина).

постреквізити:

-інтернатура
-резидент

Структура навчальної дисципліни

1. Розподіл на модулі

Назва модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		Л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Медична допомогак при різних видах больового синдрому												
Тема 1 Сучасні уявлення про біль. Анатомо-фізіологічні структури болю. Механізм больового синдрому. Рецептори болю. Класифікація болю: гостра та хронічна біль. Типи болю: ноцицептиная (соматична, вісцеральна),		-	6	-	-	12	-	-	-	-	-	-

нейропатична, проривний біль, фантомна біль, персистующа біль. Аллодинія ,гиперанальгезія, гіпоанальгезія, парестезія, дізестезія, гіперестезія, гіпостезія, каузалгія. Оцінка больового синдрому. Шкали оцінювання болю у дорослих та дітей. ВАШ(візуально - аналогова шкала болю),Цифрова шкала, Фізіогномістична шкала (Face scale),шкала оцінки рук(Hand scale),Шкала оцінки болю новонароджених(Neonatal Infant Pain Scale NIPS), Шкала оцінки обличчя ,рухів ніг, активності, плачу, спокою (FLACC scale)												
Тема 2. Фармакологічне лікування болю. Рекомендації ВООЗ для дорослих та дітей. Двоступенева схема знеболювання ВООЗ для дітей і трьох ступенева для дорослих. Класифікація знеболюючих препаратів. Протизапальні		-	6	-	-	12	-	-	-	-	-	-

нестероїдні знеболювальні і їх побічні ефекти, особливості призначення у дітей. Наркотичні препарати і їх побічні ефекти. Шляхи введення препаратів для знеболювання. Ад'юванти знеболювання. Копінг терапія.												
Тема 3. Поняття наркоз і анестезія. Види наркозу. Препарати для наркозу та знеболювання. Методи регіонарної анестезії. Післяопераційне знеболювання. Поняття мультимодальног о знеболювання		-	6	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Поняття паліативні хвори. Основні принципи і особливості лікування больового синдрому у паліативних хворих за ВООЗ. Немедикаментозні методи зняття болю (підтримуючі, когнітивні, повідінкові, фізічні). Особливості призначення препаратів для знеболювання фентанілового пластиря, адьюватних анальгетиків.		-	6	-	-	12	-	-	-	-	-	-

Використання медичного канабісу. Підходи до вибору лікування болю з проведенням медичних маніпуляцій,в онкології, болю з СНІД ,м'язового спазму, проривного болю, термінальної стадії хвороби.												
Тема 5. Диференційний залік		-	6	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	-	30	-	-	60	-	-	-	-	-	-

2. Тематичний план інтерактивних лекцій – не передбачений

3. Теми семінарських занять - не передбачені

4. Теми практичних занять

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1 Сучасні уявлення про біль. Анатомо-фізіологічні структури болю. Механізм больового синдрому. Рецептори болю. Класифікація болю: гостра та хронічна біль. Типи болю: ноцицептиная (соматична, вісцеральна), нейропатична, проривний біль, фантомна біль, персистующа біль. Аллодинія ,гиперанальгезія, гіпоанальгезія, парестезія, дізестезія, гіперестезія, гіпостезія, каузалгія. Оцінка больового синдрому. Шкали оцінювання болю у дорослих та дітей. ВАШ(візуально - аналогова шкала болю),Цифрова шкала, Фізіогномістична шкала (Face scale),шкала оцінки рук(Hand scale),Шкала оцінки болю новонароджених(Neonatal Infant Pain Scale NIPS), Шкала оцінки обличчя ,рухів ніг, активності, плачу, спокою (FLACC scale)	6
2	*Тема 2.* Фармакологічне лікування болю. Рекомендації ВООЗ для дорослих та дітей. Двоступенева схема знеболювання ВООЗ для дітей і трьох ступенева для дорослих. Класифікація знеболюючих препаратів. Протизапальні нестероїдні знеболювальні і їх побічні ефекти, особливості призначення у дітей. Наркотичні препарати і їх побічні ефекти. Шляхи введення препаратів для знеболювання. Ад'юванти знеболювання. Копінг терапія.	6

3	*Тема 3.* Поняття наркоз і анестезія. Види наркозу. Препарати для наркозу та знеболювання. Методи регіонарної анестезії. Післяопераційне знеболювання. Поняття мультимодального знеболювання	6
4	*Тема 4.* Поняття паліативні хвори. Основні принципи і особливості лікування больового синдрому у паліативних хворих за ВООЗ. Немедикаментозні методи зняття болю (підтримуючі, когнітивні, повідінкові, фізічні). Особливості призначення препаратів для знеболювання фентанілового пластиря, адьюватних анальгетиків. Використання медичного канабісу. Підходи до вибору лікування болю з проведенням медичних маніпуляцій,в онкології, болю з СНІД ,м'язового спазму, проривного болю, термінальної стадії хвороби.	6
10	*Тема 5.* Диференційний залік	6
	РАЗОМ	30

7. Теми лабораторних занять - не передбачені

8. Самостійна робота

№	Тема	Кількість годин	Вид контролю
1.	**Підготовка до практичних занять –** *теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок*	60	
2.	**Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:**		Диф. залік
2.1	Інтенсивна терапія травматичних ушкоджень: політравма, синдром тривалого стиснення, електротравма.	12	Диф. залік
2.2	Інтенсивна терапія бойової травми.	12	Диф. залік
2.3	Фізіологія та патофізіологія болю. Лікування гострого болю.	12	Диф. залік
2.5	Медико-психологічні аспекти в анестезіології та в інтенсивній терапії.	12	Диф. залік
3.	**Підготовка до підсумкового модульного контролю.**	12	Диф. залік
	Разом	**60**	

Індивідуальні завдання:

1. Підготувати презентацію за обраною темою.
2. Провести клінічний розбір хворого.

3. Підготовка літературного огляду з теми заняття

Методи навчання:

словесні (пояснення, лекція, бесіда, дискусія); наочні (демонстрація); практичні (метод тренінгових технологій, клінічних кейсів, індивідуальне опанування практичними навичками), метод індивідуальних навчально-дослідних завдань.

1.) Мультимедійні лекції
2.) Практичні заняття в аудиторній та клінічній формі
3.) Практичні заняття в дистанційній формі
4.) Самостійна робота студентів (СРС), в організації якої значну роль мають консультації викладачів, в тому числі під час чергувань з викладачами на клінічних базах.

Практичні заняття передбачають:

Визначення початкового рівня знань. Перевірка СРС. Опитування.

Огляд пацієнта за темою, оцінка загального стану та його лабораторно-інструментальних досліджень, неінвазивного моніторингу у відділенні анестезіології та інтенсивної терапії, відділенні токсикології з обговоренням плану та тактики їх лікування, надання невідкладної допомоги на попередніх етапах медичної допомоги

- Огляд та дослідження хворих, запланованих на оперативне втручання та в післяопераційному періоді;
- Оволодіння спеціальними практичними навичками на манекенах. Перегляд фільмів;
- Вирішення клінічних ситуаційних задач та тестів.
- Інтерпретація лабораторних та інструментальних методів дослідження пацієнтів у матеріалах історії хвороби.

Методи та форми контролю, розподіл балів, оцінювання:

усний (індивідуальне опитування, співбесіда), письмовий (структуровані за змістом письмові роботи), практичний (контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок), тестовий.

Форма підсумкового контролю: диференційний залік (контроль практичної підготовки та засвоєння теоретичних знань).

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, презентації, питання для поточного контролю, тестові завдання, ситуаційні задачі, теоретичні питання та практичні завдання для диференційного заліку.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання з кожної теми заняття (теми 1-4)		Сума max / min
Традиційна шкала	Конвертація у бали	
«Відмінно»	34- 40	200 / 111
«Добре»	29-33	
«Задовільно»	23-28	
«Незадовільно»	0	

Поточний контроль передбачає 100% опитування студентів на практичному занятті. Оцінка за практичне заняття виставляється з урахуванням початкового, основного та заключного етапів. *Початковий етап* заняття проводиться у вигляді відповіді на питання тест-контролю та завдань на знання латинської термінології і/або анатомо-фізіологічних характеристик систем органів відповідно до теми заняття. *Основний етап* заняття передбачає співбесіду (усне опитування) за темою та контроль засвоєння практичних навичок, передбачених при вивченні теми заняття. *Заключний етап* проводиться у вигляді вирішення ситуаційних завдань. Кожен з етапів заняття оцінюється за традиційною шкалою, з яких викладач вираховує середню арифметичну оцінку за заняття з конвертацією у відповідну кількість балів.

Самостійна індивідуальна робота передбачає додаткове (за бажанням студента) поглиблене вивчення літератури й інших джерел інформації за обраним питанням та підготовку реферативного повідомлення, презентації. При її успішному виконанні студент отримує максимально 5 балів.

Максимальна сума балів за поточне навчання складає 80, вона вираховується шляхом додавання кількості балів за поточне навчання (максимально 75 балів) та балу за індивідуальну роботу (у разі її виконання, максимально 5 балів).

Диференційний залік проводиться після вивчення курсу за вибором (варіативна складова) «Медицина болю», на останньому занятті з дисципліни. До дифзаліку допускаються студенти за умови відвідування не менше 75% навчальних аудиторних занять із всією накопиченою сумою балів. Форма проведення ПК є стандартизованою і включає: 1.Відповідь на 2 теоритичних питання.

2.Демонстрація виконання 2 практичних навичок (при дистанційній формі проведення підсумкового контролю – знання алгоритму її виконання).

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час складання складає 120 балів.

Критерії оцінювання підсумкового контролю. Оцінка за підсумковий контроль становить суму балів за його складові:

Оцінка за підсумковий контроль становить суму балів за всі його складові:

1.Теоретичне питання (максимальна оцінка – 60 балів)

2. Виконання практичної навички (максимальна оцінка – 60 балів)

Максимальна оцінка, яку студент може отримати за підсумковий контроль, становить 120 балів (60 + 60).

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка з варіативної складової дисципліни «Медицина болю» виставляється за 200-бальною шкалою та визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах (максимальна кількість балів – 80) та оцінки диференційного заліку (максимальна кількість балів – 120). **Зарахування кредитів за вивчену дисципліну здійснюється за умови накопичення студентом 111 балів** (що відповідає мінімальному значенню оцінки Е за Шкалою ECTS).

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
170-200	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
155-169	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
140-154		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
125-139	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
111-124		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
60-110	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-59		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Політика курсу:

обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використання методики досліджень і джерела інформації.

13. Методичне забезпечення

1. Манекени
2. Учбовий фільм
3. Презентації
4. Прилади, які застосовуються для надання невідкладної допомоги
5. Рентгенограми, КТ, МРТ, ЕКГ
6. Ситуаційні завдання, тести
7. Література в бібліотеці університету
8. Комп'ютерні програми, веб-сайти
9. Відеозаписи лекцій

Рекомендована література

Основна:

1. WHO Guideline: Non-Surgical Management of Chronic Primary Low Back Pain (ВІОЛ, 2023 рік) https://northwestpainguidance.org/practice-guides/chronic-pain/
2. SIGN Guideline: Management of chronic pain. SIGN 173, December 2025. https://www.sign.ac.uk/guidelines/management-of-chronic-pain/
3. Clinical practice guidelines for postoperative pain management in adults (2024 edition). Xiangdong Chena, , Qinjun Chub, , Yunshui Pengc, Yaolong Chend et al. Journal of Anesthesia and Translational Medicine 4 (2025) 161–185.
4. Soar J, Böttiger BW, Carli P, Couper K, Deakin CD, Djärv T, Lott C, Olasveengen T, Paal P, Pellis T, Perkins GD, Sandroni C, Nolan JP. European Resuscitation Council Guidelines 2025: Adult advanced life support. Resuscitation. 2025 https://www.resuscitationjournal.com/article/S0300-9572(25)00281-3/fulltext

5. Morgan & Mikhail's clinical anesthesiology. 7th edition David C. Mackey, John D. Wasnick, John F. Butterworth. McGraw-Hill Medical Publishing Division. International Edition. - 2022. – p 1456. ISBN 9781260473797
6. Surviving Sepsis Campaign: International Guidelines for Management of Sepsis and Septic Shock 2026. Prescott H, Antonelli M, Waleed Alhazzani W et al. Critical Cfre Medicine. April 2026 • Volume 54 • Number 4 • Pages 725–812. https://www.ovid.com/jnls/ccmjournal/fulltext/10.1097/ccm.0000000000007075~surviving-sepsis-campaign-international-guidelines-for
7. Disorders of consciousness diagnosis, interventions, and prognostication for the intensivist: Report of the 2025 ISICEM roundtable. Bodien Y., Busl K., Chang Ch et al. Intensive Care Med (2026) 52:42–62. https://doi.org/10.1007/s00134-025-08224-1

Додаткова: (інформаційні ресурси)

1. Невідкладні стани в педіатричній практиці, видання друге: навч. Посібник. / Ю.В. Марушко, Г.Г. Шеф, Ф.С. Глумчер, С.М. Ярославська. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 440с.
2. Основи педіатрії за Нельсон.: перелад 8-го англ.изд.вид.: у 2 т. Т.2/ К.ДЖ.Маркданте,Р.М.Клігман:наук.ред.перекладу В.С.Березенко В.С.,Т.В.Починок.- К.: ВСВ «Медицина»,2020 -X1V,400 с
3. Анестезіологія та інтенсивна терапія. За редакцією професора Ф.С.Глумчера- 2 вид.,перероб. І допов.- К.: ВСВ» Медицина»,2021 – 360 с.
4. Сайт Асоціації анестезіологів України, Європейської асоціації анестезіологів.
5. Бойові вогнепальні черепно-мозкові поранення / Сірко А.Г., Дзяк Л.А. – К.: ТОВ «Пергам», 2017. – 280с.
6. Кучин Ю.Л. Мультимодальне знеболювання пацієнтів в періопераційному періоді: роль та місце специфічних інгібіторів ЦОГ-2.Методичні рекомендації.Київ -2015 р., 47 с.